

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
 Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Înviere...

Glasul sfânt al Învierii vestitor de biruință,

Maiestos străbate-n suflet și-l înalță luminat...

El vestește pretutindeni, că jertfirea cu credință

Este arma neînfrântă de dușmanul ne-mpăcat!

Înviat-a Fiul dulce din mormânt de fer și stâncă,

Apărut-a biruelnic peste-ai sei prigonitori

Și vestit-a lumii vestea, că nu-i chin și nici o muncă

Să ucidă adevărul și pe-ai lui mântuitori!...

Toți, ce osteniți în luptă pentru drepturi mari și sfinte,

Nu vă temeți de nedrepte prigoniri și schinjuri!

Din a dreptilor jertfire, din a lor triste morminte,

Învia-va-n veci dreptatea cu belșug și fericiri!...

Nu vă temeți! Ci a jertfei datorință grea și mare

O aduceți pe altarul neamului îndurerat....

Din jertfirea pentru bine, numai binele răsare....

Învierea ne vestește: adevăru-a triumfat!

Cluj, săptămâna Patimilor, 1899.

Ioan Scurtu.

Christos a înviat!

(c.) Binecuvântată, de trei-ori sfântă zi a învierii!

Cucernici ne închinăm în fața ta și sfinte nădejdi răsar în inimile noastre, când doi cu doi întâlnindu-ne, rostim cu creștinească evlavie cuvintele:

— Christos a înviat!

Părăsit de toți ai Lui, vândut cu arginți dușmanilor de moarte, Christos Mântuitorul sta în fața fariseilor la judecată. Sufletul Lui era ca lumina soarelui, mâinile Lui nu s'au deschis decât să facă bine, să vindece și să binecuvinteze, dar' mărturii mincinoase 'L-au pîrit ca să-l peardă. »Noi lege avem și după lege trebuie să moară« ziceau fariseii.

Și a murit... ostașii cei fără milă îl palmuiau, scuipându-'l sfânta Lui față, cruce de lemn au pus pe umerii Lui și 'L-au silit să o ducă până pe muntele Golgotha. Și între doi tâlhari 'L-au răstignit pe El, cu fiere și oțet 'L-au adăpat când îi era sete și-'și băteau joc de El strigându-'i: »Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, scoboară-Te de pe cruce!«

Și a murit... soarele și-a ascuns lumina, ca să nu vadă moartea Fiului lui Dumnezeu, pământul s'a cutremurat de atâta fărădelege și catapeteasma bisericeii s'a rupt în două.

Și a murit... împunsu-'L-au cu sulița în coaste și sânge și apă a curs... așezatu-'L-au în mormânt de piatră, și au străjuit mormântul cu strajă, și au pecetluit piatra cu pecet.

Și a murit... dar' nu, nu a murit, căci s'a sculat din morți a treia zi cu mărire. Străjarii dela piatra mormântului au fugit înspăimântați, când 'L-au văzut fața strălucitoare de lumină.

A înviat... și sfânta Lui învățătură trăește și astăzi în inimile noastre și inima ne saltă în această zi, căci aceasta este ziua, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'însa!

A înviat... și sfânta Lui înviere ne învață să nu desnădăjduim nici-odată, să luptăm totdeauna pentru adevăr și dreptate, căci dreptatea nu moare, chiar de ai pune-o în mormânt străjuit și pecetluit cu pecet.

Părăsiți de toți, stăm în fața dușmanilor la judecată.

Ce am păcătuit noi oare? Nu știm, dar' îi auzim și pe ei zicând: »Noi lege avem și după lege trebuie să moară«.

Avem o limbă dulce românească, o iubim, căci e moștenirea scumpă dela moșii și părinții noștri; sîntem Români și Români voim să rămânem până la moarte!

Acesta este păcatul nostru și cei-ce au în mână puterea nu vreau, să ni-l ierte. Ușile temnițelor se închid și se deschid, frunțași, cărturari și țărani întră și es... puștile gendarmilor sînt umplute și ei smîncesc tricolorul din pîrul copiilor noastre. Nu-i iertat să purtăm colorile noastre și ne silesc să punem pe școale steaguri ungurești. Dacă purtăm colori românești, ne bat și ne închid în temnițe.

Ar fi lungă încă povestea, dacă am spune tot ce avem la inimă. Dar' astăzi e sîrbătoarea bucuriei și a nădejdei și dacă ne-am plîns, am făcut-o numai, ca să ne mîngăiem, căci știm că după sîptămîna patimilor urmează sfînta zi a învierii.

»Christos a înviat, libertatea a înviat!« se salutau părinții noștri înainte cu 50 de ani la adunarea din Dumineca Tomei; »Christos a înviat, libertatea încă trebuie să învie!« zicem noi.

Binecuvîntată, de trei-ori sfîntă zi a învierii!

În mijlocul suferințelor tu ești singura noastră nădejde, tu singură ne dai curaj să luptăm mai departe, spunîndu-ne, că după sîptămîna patimilor trebuie să urmeze ziua învierii!

De aceea, dorind din inimă sîrbători fericite poporului român, îl salutăm și noi cu cuvintele de biruință și nădejde:

— Christos a înviat!

Sinoadele bisericii naționale-române gr.-or. din arhidieceasa Ardealului și din diecesele Arad și Caransebeș sînt convocate a se întruni, ca de obicei în tot anul, la Dumineca Tomei, la locurile centrale bisericesti: Sibiu, Arad și Caransebeș.

Preot român — osîndit. În primăvara anului trecut preotul gr.-cat. Ioan Jurca din Lugojel, a ținut o vorbire de mulțumită corului de plugari, cari 'i-au dat o serenadă din prilejul ospetului seu. Procuratura din Lugoj a pornit proces împotriva lui, pe cuvînt că vor-

birea 'i-ar fi fost ațîțitoare contra națiunii maghiare. Preotul a fost osîndit la 1 lună temniță și 50 fl. pedeapsă. S'a făcut recurs la Curie, dar' Curia, ca de obicei, a respins zilele aceste recursul.

Părintele Jurca își va face pedeapsa în Seghedin și stăpînitorii pot fi mulțumiți de cea mai nouă a lor ispravă.

Maghiarisarea. Așa se vede, că inspectorii de școale au poruncă mai înaltă să silească pe toți învățătorii cu nume nemaghiar să și maghiarizeze numele, căci toți țin să adreseze circulare de acest înțeles învățătorilor cari n'au fericită a se trage din neamul lui Árpád. Astfel de circular a dat zilele trecute, afară de cei amintiți la cronică, și inspectorul de școale din Timișoara, un anume Szebesztha.

Curios. De ce nu și maghiarizează dl inspector însuși numele, ci silește pe alții să și-l maghiarizeze?

Din România.

— Serisoare particulară. —

București, 24 I. c.

Sîmbătă s'a format noul minister al țerei și ieri, Duminecă, în 23 I. c., noii ministri au depus jurămîntul înaintea Regelui. Șeful ministerului este dl G. Gr. Cantacuzino, primul-ministru și ministru al trebilor din lăuntru. Ceialalți sînt următorii:

General Manu, ministru de finanțe.
Take Ionescu, min. de culte și învățămînt.
Ioan Lahovari, min. trebilor din afară.
General Iacob Lahovari, min. de război.
N. Fleva, ministru de domenii.
C. Disescu, ministru de justiție.
Dr. C. Istrati, min. al lucrărilor publice.

Toți noii ministri sînt cunoscuți ca unii din cei mai valoroși bărbați ai României, oameni cu înaltă învățătură, cu zel pentru binele deobște și unii dintre cei mai buni naționaliști.

Academia Română, cel mai înalt așezămînt de cultură al întreg neamului românesc, și-a ținut și anul acesta adunarea sa cea mare, ce se ține de obicei în fiecare an înainte de Paști aici la București. Precum știut este, Academia are membri aleși din toate țările locuite de Români, astfel și din Ardeal, Ungaria, Bănat și Bucovina. Sînt frunțașii noștri cu cea mai mare știință de carte și cu zel pentru înaintarea culturii românești.

Dintre membrii din afară de România au luat parte la adunarea din

est-an d-nii V. Babeș (Budapesta), Ios. Vulcan (Orade), S. Fl. Mărian (Bucovina); ceialalți au fost împedecați.

Academia a ținut mai multe ședințe, între cari una sîrbătorească, sub presidenția Maiestății Sale Regelui, care este president de onoare al Academiei. În ședințe s'au cetit lucrări de-ale membrilor, s'au făcut împărțări despre lucruri de știință, s'au luat în seamă socotelile și chivernisirea averei și între altele s'au ales și membri noi. Între acestia este și P. S. Sa episcopul Caransebeșului, Nicolau Popea, ales în locul răposatului Alexandru Roman, fost profesor de limba română la universitatea din Budapesta.

Despre marele bărbat al României Lascar Catargiu, răposat sîptămîna trecută, am văzut, că ați scris în numărul din urmă, amintind și despre pompoasa înmormîntare, ce 'i-s'a făcut. Eu mai amintesc, că pe sicriu s'au depus o mare mulțime de cununi pompoase. Între aceste a fost una a Maiestății Sale Regelui, apoi a comitetului național, pusă la rugarea dlui Dr. Rațiu, de fostul protopop din Sibiu Simeon Popescu și una a Românilor ardeleni.

Aceste cununi au făcut mare plăcere fraților români de aici. S'a văzut, că Românii din Ardeal își aduc aminte de marii bărbați ai României!

Ardeleanul.

DIN LUME.

Conferența de pace.

Pentru conferența (sfătuirea) de pace și desarmare a statelor, plănuită de Țarul și care se va ține la 18 Maiu în Haaga, s'au trimis invitările la ocărmuirile deosebitelor state.

Turcia s'a învoit să aibă și Bulgaria un trimis al seu la conferență, deși e țeară atîrnată. Se zice, că Sultanul și-a dat învoirea la aceasta în urma rugărei înteteite a Țarului.

România va avè doi trimiși. Prin decret regal au fost numiți ca trimiși la Haaga d-nii Al. Beldiman, ambasador al țerei la Berlin și I. N. Papiniu, ambasador în Olanda.

Din Filippine.

Norocul luptei dintre Americani și Filippineni începe a inclina în favorul acestor din urmă. Știrile ce vin mai nou

FOIȚA.

La Paști.

I.

Ascultați, luați aminte!
Ale mele dulci cuvinte!

Dumnezeu tatăl ceresc,
Ni-a trimis dar' părintesc,
Pe-al seu fiu, Isus Christos,
Lumei s'aducă folos,
Să ne scoată din orbie,
Să ne scape din robie,
Robia păcatelor,
Faptelor, greșitelor.

Dar' puțini 'l-au priceput,
Cei mulți contra 'i-au stătut
Și preoții Jidovilor,
Și cu cei bătrâni ai lor,
Se spăriară de dreptate
Pedeapsă pentru păcate,
De-adevăr și de lumină
Ce-au în lume ca să vină,
Și cu toți s'au adunat

Și fac sfat ca să-l omoară
Să rămână ca-odinioară
Unii robi, alții stăpâni,
Să muncească mulți din mâni,
Ear' folosul cei puțini,
Să rămână în pustie,
Mintea să nu mai învie!

Și-apoi unul dintr'ai sei,
Că între buni sînt și răi,
Pe Christos 'l-a și vîndut,
Căci arginții 'i-au plăcut,
Pe Christos că 'l-au legat.
Și 'l-au dus pîn' la Pilat,
'L-au pîrit, 'l-au judecat
Ca să piară chinuit,
Ca să fie răstignit.
Pe o zi cu Joiă mare
'L-au pus ziua de perzare,
Și-i făcură mult necaz
Că-l lovîră peste-obraz,
Scuipit și batjocorit
Și ca unui osîndit
'L-au dat haină mohorită,
Cunună de spini împletită,
Crucea pe umăr 'i-au pus
La Golgotha de-o a dus
Și cu fere 'l-au îmbiat,
Cu oțet 'l-au adăpat

Și atunci 'l-au răstignit
Cu piroane pironit,
Sulița în coastă-i a 'nfipt,
Și când fu pe la sfînt
Isus Christos a murit
Și ostașii 'l-au păzit!

II.

Iosif, și cu Nicodin,
Superați, și 'n grabă vin
Și s'au dus pîn' la Pilat
Și cer trupul de 'ngropat
Și Pilat lor 'i-l-a dat,
Ei atunci îl scoborîră
Și 'n giolguri îl învălîră
Și cu lacrimi 'l-au așezat
În mormînt mîndru săpat,
Și-apoi peatra au răsturnat!
Și când fu a treia zi
O minune se ivi,
Ânger din cer a venit
Peatra o-a prăvălit
Isus din groapă-a eșit
Cu o față luminată,
Ca și raza mai curată,
Cu o haină ca zăpada, —
Păzitorii 'l-au văzut
La pămînt s'au așternut
Morți — de frică — s'au făcut,

vestește aceasta. Din *Washington* se anunță, că conform unei telegrame din *Manilla*, trupele americane au suferit o înfrângere din partea Tagalilor, lângă comuna *Guingua*. Un general de-ai Americanilor, un oficer și mulți soldați 'și-au aflat moartea în luptă.

Generalul *Otis* a introdus cenzura pentru depeșele ce sosesc din America la soldații voluntari, aflători în *Filippine*

Italia și China.

Kreuzzeitung are informație din Roma, că guvernul italian proiectează a face legătură maritimă (de vapoare) regulată între *Veneția* sau *Genua* și *Asia-orientală* (*China*). Se vede deci, că *Italia* persistă în a ocupa un golf pe malurile *Chinei*.

† Alexandru Filip.

În săptămâna patimilor lumea română a fost surprinsă de trista știre, că unul din cei mai buni ai noștri, un vrednic fruntaș, *Alexandru Filip*, avocat în *Abrud*, a răposat Luni, în 24 l. c. Răposatul a fost un zeles Român, care a lucrat și jefit pentru cauzele românești și toamai de aceea a fost cinstit de toți, dar' cu deosebire s'a bucurat de mare vază în *Munții-Apuseni*, la băieșii și *Moți*.

Răposatul a luat parte și la luptele naționale politice, a fost membru în direcțiunea »Tipografiei«, unde se scot foile naționale »*Tribuna*« și »*Foia Poporului*«. Îndată-ce vestea morții a sosit la *Sibiu*, pe casa tipografiei și redacției noastre s'a pus steagul negru, care vestea trist, că earăși avem mai puțin cu un fruntaș.

Înmormântarea s'a făcut *Mercuri*, în 26 l. c. fiind de față un public mare, fruntașii *Moților* și alți fruntași din depărtare; la înmormântare a luat parte și directorul *Dr. Dăianu*, care a depus pe sicriu în numele foilor noastre o cunună, cu o frumoasă panglică tricoloră.

S'au ținut mai multe vorbiri frumoase, arătându-se meritele răposatului, care și la moarte nu 'și-a uitat de *Românii* sei, căci din averea sa a testat *10 mii florini spre scopuri culturale românești*.

Fie-'i odihna lină, precum îi va fi aducerea aminte neuitată!

ruit sume mari spre scopuri culturale românești. Astfel între altele el a dat bisericei din *Tela* 13 mii, apoi câte 500 de fl. școalei de fete din *Arad*, școalei din *Lipova* și *Tela*, alumneului din *Timișoasa*, pe lângă alte daruri culturale și de binefacere mai mici.

Eată un bărbat, tip de cinste și iubire de neam, de care țeranii români pot fi mândri, că a eșit și s'a ridicat din mijlocul lor.

Din Bucovina.

Împotriva *Metropolitului Arcadie*. — *Tricolorul român*. — *Moartea baronului Petrino*.

Între *Românii* din *Bucovina* este mare nemulțumirea împotriva *Metropolitului țerei Arcadie Ciupercovici*, care e *Metropolit* de vre-o 4 ani și ceva. El se poartă dușmănos față de *Români*; a numit sfinctici consistoriali numai *Ruteni* și s'a arătat slăbănog față de stăpânire, neapărând interesele *Românilor*. Astfel nemulțumirea a crescut și *Metropolitul* s'a văzut silit a părăsi *Cernăuții* și a fugi la *Viena*. Când a plecat la gară, *Românii*, dar' cu deosebire *ținerimea* l-au huiduit cu stigăte: *pereat* (să piară). Cu acest prilej a fost arestat un student brav român, *Slujanschi*, însă a fost earăși eliberat.

La *Viena* a fost petrecut la hotel de poliție, ca nu cumva *Românii* din *Viena* să-i facă vre-un rău. — Așa trebuie să pățească toți, cari lucră spre stricăciunea *Românului*.

În *Bucovina*, ca și la noi, s'a întemplat, că în mai multe părți unii *Români* au fost amenințați cu pedepse din partea deregătorilor, pentru-că 'și-au împodobit vestmintele cu panglice tricolore. Vrednicii deputați români au arătat în dieta din *Cernăuți*, că *tricolorul* se ține de pântul *Românilor* și au întrebat pe *președintele țerei*, că opri-va odată purcederea aceasta nevrednică a organelor? *Președintele* n'a răspuns deocamdată. Din acest prilej dăm aci numele vrednicilor deputați români, cari ca niște străjeri apără *românismul bucovinean*. Eată numele lor:

Toma Găletar.

— *Vezi ilustrația.* —

În 7 *Aprilie* a. c. a răposat în *Tela* (lângă *Lipova*) fruntașul țeran *Toma Găletar*, în vîrstă de 76 ani, al cărui portret îl dăm azi în portul seu frumos bănățenesc. El ne servește de pildă, că la ce poate omul să ajungă prin muncă străduitoare și cinste. Căci *Găletar* deși țeran simplu, fără multă carte, însă înzestrat cu pricepere și minte luminată, 'și-a agonisit o avere mare. Și, ceea-ce e și mai frumos, este, că *Găletar*, povățuit de iubirea sa de neam, din averea sa a dă-

Eară ângerul le-a zis
»Nu gândiți că-'i doară vis,
Isus din morți a 'nviat
Fața lui a luminat
Dumnezeu adevărat!»

III

Și *Christos* când a 'nviat
Jos la iad a și plecat
Ca pe *Adam* afar' să-'l scoată
Dimpună cu-a sa gloată,
Ear' *Satana* când auzi
Că *Christos* la iad veni
Ca să-'i spargă 'mpărăția
Să-'i răstoarne și domnia
S'a spăriat
Și a strigat:
»Slugi de-ai mei,
»Draci voiniceii!
»Să-'mi închideți porțile,
»Să-'mi încuiateți ușile
»Cu toate lăcatele,
»Căci ne bat păcatele!
»Să grăbim și să fugim
»Și toți să ne întâlnim,
»Colo'n în fundul iadului
»În bezna 'ntunerecului,
»Doar' *Christos* nu ne-a găsi,
»Doară nu ne-a urgisii!»

Dar' *Christos* când ajungea
Razele îi strălucea
Și vedere se făcea,
Eară încuietorele
Și cu toate zidurile
Și cu toate țărilele
Se sfărmară, răsturnară
Și *Christos* a întâlnit
Pe *Adam* și 'i-a grăit:
»Hei, *Adame*! școală 'ndată
Și să se scapi cu 'ntreaga gloată,
Jidovii m'au răstignit,
Pe cruce batjocorit,
Tatăl din cer a voit
Pentru voi am suferit,
Dar' veniți cu mine n'raiu
Veacuri multe s'aveți traiu!»
Eară dracii când vedea
Cumcă toate se spărgea
Și *Christos* îi învingea,
S'au spăriat, cutremurat
Și mai toți au și crepat!

IV

Învind *Isus Christos*
Pe cei morți din iad 'i-a scos,
Pe noi ne-a răscumpărat
De *satana* îngâmfat,
Și-ângerul sfânt ne-a strigat

»*Christos* a 'nviat din morți
Prin moarte-a scăpat pe toți!»
Eară *Christos* 'i-a grăit:
»Moartea o am biruit
Porțile iadului le-am zdrobit.
Cântați și vă bucurați
Pe tatăl cereș il lăudați!»
Și 'ntr'această pomenire
Azi avem o prăznuire,
Ziua sfântă a 'nvierei,
A luminei și vederei,
Din povăța *Apostolilor*
Ziua sfântă-a *Paștilor*!

Cu voea lui *Dumnezeu*
Astăzi vă zie și eu:
»Bucurați-vă, vă veseliți,
Paștile le prăznuți,
Cu inima, cu sufletul,
S'a stîns întunerecul,
Miști slabe omenesți
S'au aprins lumini cerești
În inimile creștinești!
Azi stăpânii și bogății
Slujitorii și săracii,
Să se bucure 'mpună
După datina străbună,
Pentru sərbătoarea mare
Și cereasca îndurare,

Dr. G. Popovici, Calinescu, Dr. I. Flondor, T. Flondor, Grigorcea, Onciul, Mustatza, Dr. Volcinschi, bar. G. Vasilco, Dr. Turcan.

În 16 l. c. a răposat un vrednic fiu al Românilor bucovineni, baronul *Alexandru Petrino*, în vîrstă de 75 ani.

Răposatul la 1859 a fost numit bărbat de încredere pentru Bucovina în consiliul de stat al Austriei, unde a lucrat împreună cu episcopul Șaguna, care era bărbat de încredere pentru Ardeal și cu Andreiu Mocsonyi, bărbat de încredere pentru Bănat și părțile ungurene.

În 1870 Petrino a fost membru în ministerul austriac al lui Potocki, ca ministru de agricultură. Vrednicului răposat i-s'a făcut o înmormântare pompoasă.

Scrisori către popor.

Șomcuta-mare, 17 Aprilie 1899.

II.

Iubite prietene! În nădejdea bună, că nu te vor supăra epistolele mele, te rog a mă însoți de astă-dată cu prețioasa-ți luare aminte la căutarea și aflarea faptelor din trecutul mai deaproape al neamului nostru românesc. Să vedem adecă ce s'a făcut în trecut și ce am avè să facem în viitor? Eacă niște întrebări mari, la cari a răspunde pe larg nu e tocmai lucru ușor — și totuși datorința are tot Românul a se cuprinde cu ele.

Nimeni nu poate să tragă la îndoială, că dela desrobirea țeranului din iobăgie, adecă cam de 40—50 de ani încoace, poporul românesc a făcut mari înaintări în toate privințele, pe lângă toate neajunsurile și greutățile cu cari am avut și avem a ne lupta.

Aceste înaintări îmbucurătoare sînt a se mulțumi împrejurărei, că neamul nostru a avut și are în fruntea sa conducători harnici, oameni cu bună inimă, Români adevărați, cu dorul ferbinte de a vedè cât mai curînd ridicată la înflorire și bunăstare »talpa țerei«, țeranul muncitor, după care trăim toți dela Vlădică până la opincă. Ori doară nu vedem cum oamenii nostri cu stare bună și avuți incurajiază învățămîntul,

Căci Dumnezeu cel sfânt
Dete-și darul pe pămînt
Cînd trimise fiul seu
Să ne scape de cel rău!
Cîntați și vă bucurați
Pe tatăl ceresc îl laudați,
Și pe fiul preamăriți,
Multe Paști să mai trăiți!
Și la mulți ani fericiți
Cetitorii mei iubiți.

Vichentie Golefi, econom.

R Î S.

La judecătorie.

Presidentul către vinovat: Bine, omule, eu te vèd a opta-oară, că ești adus la judecătorie...

Vinovatul: Da, dle president, dar eu te vèd pe d-ta aici de zece ani și nu-ți mai zic nimic.

negotul, industria s. c. l. cîstind cu premii munca celor harnici, ca așa să îndemne și pe cei mai slabi la muncă și harnicie. Acest mod de încurajare ar trebui urmărit pe cât numai se poate de mulți din bărbații nostri, cu dare de mîna. Într'adevăr, așa de mari și bune schimbări și tocmeli s'au făcut și în sînul neamului nostru românesc, încât străinii cari mai nainte numai cunoștințe slabe și hule aveau pentru noi, astăzi abia ne pot cunoaște, știind bine între ce împrejurări trăim. Apoi marele nostru cîntăreț Vasile Alexandri a spus-o curat și verde, că »Românul are șapte vieți«.

(Va urma).

Elia Pop.

Ne trebuie neguțetori și meseriași români.

Detta, 20 Aprilie c.

Onorată Redacțiune!

Orășelul nostru *Detta* se află în mijloc între Timișoara și Vîrșeț, are peste 400 numere de case, peste 4000 suflete, are postă, telegraf, stațiune de cale ferată, pe care circulează de 3-ori pe zi trenurile dela Timișoara către Baziaș și întors — și e încunjurat de multe comune tot române. Se află în orășelul *Detta* deregătorie de dare, prețură, județ regesc și are cam la 20—25 bolte, din care nici una nu e română, ci toate le țin Nemții. Între ele sînt 3 ferării, 1 sticlărie, 2 de porcelan, ear' celelalte sînt de specerie și materii de țesături.

Sînt o mulțime de meseriași, între care numai unul e Român, argăsitor de piei; are 1 librărie și încă o mică filială de librărie — dar' țin tot cărți și de școală și de cetire numai maghiare sau germane, apoi noi învățătorii toate câte ne trebuiesc pentru școale, trebuie să ni-le procurăm — cu mari spese dela Caransebeș. În toată Mercuria și Duminecă se ține piață de săptămîna — eară de 3—4 ori tîrguri mari, apoi atît în zilele de săptămîna la piață și peste săptămîna, la tîrgurile cele mari, și peste tot cu ocasiunea asentărilor ce se țin în *Detta*, din cele 19 comune se întrunesc o mulțime de preoți, învățători și cărturari români, cari toți sînt siliți — ori-ce au de cumpărat — să cumpere dela străini! Oare nu s'ar afla vre-un neguțetor român, care să deschidă o prăvălie română cu de toate cele-ce ne trebuie nouă Românilor de toată bransa?

Cu privire la asigurări, o mulțime de agenți jidani ne inundează cu fel de fel de asigurări și cu deosebire la timpul »grîndinei« și a »cărătului de grâu în jirăzi« contra focului.

Banca »Transilvania« din Sibiu se înființează o agentură în *Detta*, ca Români din toate comunele să-și asigure cassele și bucatele la bancă română, și nu la Jidani!

Ar fi apoi ca să avem și măiestri și neguțetori români în *Detta* și cruce-rul Românului să nu se ducă în buzunarul străinului, ci în al Românului!

Cu un cuvînt, ne trebuie neguțetori și meseriași români. Fruntașii nostri ar trebui să lucre în direcția aceasta.

Prieteaul.

Export de lapte la Constantinopol.

Cetitorilor nostri din părțile de meazăzi ale Ardealului (din Săsime) le este acum, credem, bine cunoscută mișcarea ce se face în părțile aceste pentru exportul de lapte la *Constantinopol*, capitala Turciei.

În comitatul Sibiiului comitetul »Reuniunii române de agricultură« a trimis apeluri pe sate la fruntașii nostri, în cari le deslușește scopul și punerea la cale a întreprinderii. Tot asemenea s'a făcut și se face și în părțile Brașovului și ale Sighișoarei.

Prin întrunirile ce s'au ținut aici în Sibiu și în satele fruntașe din jur, și prin apelurile și îndrumările, ce s'au trimis tipărite pe sate și s'au publicat și prin foi știm că economii nostri sînt destul de deslușiți, ca să mai fie lipsă să repetăm și noi aci cele-ce li-s'au spus.

E vorba mai întăiu de folos. Apoi folos de sigur va resulta și încă bun folos pentru proprietarii de vaci. Laptele se va cumpăra cu 5 cr. (mai târziu poate și mai scump) pe litră. E adevărat, că oamenii din comunele apropiate de orașe vînd laptele mai scump, dar' această împrejurare este numai pentru puține sate. Cele mai multe, cari sînt numai în ceva depărtare de oraș, nu pot duce laptele la oraș, și se cheltue acasă mai pe nimic.

Dacă economii nostri se vor înscrie la liferarea de lapte, vor fi mereu cu bani în mîna, căci eată cum stă lucrul:

Dacă presupunem, că o păreche de boi de Pinzgau de 3 ani costă în calcul mijlociu 300 fl., un bou s'ar veni cu 150 fl., deci pentru fiecare an și bucată, vin a se calcula 50 fl. O vacă slabuță de lapte din contră, producînd anual numai 1200 litre, aduce un venit de 5 cr. pro litră, prin urmăre la an 60 fl., cu vițelul à 10 fl., în total 70 fl. Adevărat, că prin îngrijire deosebită se poate dobîndi pentru boi de 3 ani și prețul de 400 fl., așa că și acestia pot aduce circa 70 fl. venit anual. Însă tot așa este, că îngrijind o vacă de muls tot așa de bine, aceasta va aduce o dobîndă îndoită, producînd adecă 2400 litre și 10 fl. pentru vițel, cu totul 130 fl. la an. Ba s'ar putè produce chiar un venit întreit și calculînd și vițelul, s'ar putè dobîndi 190 fl., deci cam atît cât aduce un bou după 3 ani. Neîndoios, că în această formă a ținerii vitelor, adecă producînd lapte, se pot dobîndi rezultate cu mult mai mari, ca în ori-ce alt chip. Adaugem de altă parte, că repede se învîrte capitalul, un folos, care pentru micul econom e de foarte mare însemnătate. Trei ani trebuie să aștepti la vita de carne, până-ce se luăm înapoi cei 50 fl., întrebuițați anual ca nutreț. Din contră, lăptăria îmbie în fiecare lună un isvor sigur de agoniseală, care ajunge spre a întimpina toate acele trebuințe mărunte, pe care le cere economia casnică.

Ear' liferarea de lapte nu-i va costa nimic, căci economul nu are să meargă cu laptele la oraș, ci îl dă în comună, la tovarășia, alcătuită din aceia, cari s'au înscris pentru a lifera lapte. Și fiecare va da atîta lapte, cât va putè.

Astfel stînd lucrul, nu este timp de perdut. Noi sfătuim pe economii nostri a nu sta mult pe gânduri, ci a da ascultare la fruntași, cari mai bine știu prețui acest lucru, ce se va face spre binele țeranului. E de dorit deci, ca să se înscrie la întreprindere cât mai mulți.

PARTEA ECONOMICĂ.

Leguminoasele.

Poporul numără între legumi și: morcovii, sfeclăle, păstârnacul, hreanul, cicoarea, varza, cărările, napul și perele de pământ. Oamenii învățați însă și cu deosebire agricultorii pregătiți în școli numără aceste plante în clasa tuberculoaselor și rădăcinoaselor, dela cari adică se întrebuințează tuberculele și rădăcinile (părțile din pământ) sau tuberculele, afară de pământ, ca s. p. dela cărările, ori căpățina, ca la varza ș. a.

Între legume se numără și: celerul ceapa, chilul, pătlăjelele, pētrânjeii, ardeiul, ridichile, sălata, țarcanul, usturoiul, macrișul, cartifiolul, cimbrul, penii, lebenițele, crastaveții, dovlecii, ș. a.

Mai departe poporul numără între legume: mazerea, fasolea, linteaa, bobul, bobușorul, năutul și mazăricea, adică păstăioasele. Aceste din urmă se numesc și de oamenii învățați: *leguminoase*, pentru-că ele sunt adevăratele legumi. Despre ele voi și vorbi cu acest prilej.

Leguminoasele produc păstăi și în ele boabe, cari sunt bāgate în materii așa numite azotoase (legumină). Legumina este o materie foarte hrănitore atât pentru om, cât și pentru animale. Ea hrănește mult mai bine chiar și decât grāul, respective pânea. *Dr. George Maior*, autorul »Manualului de agricultură rațională« serie la pagina 166 a »*Fitotehnicii*« următoarele: »Leguminoasele sunt necesare și prescrise din oficiu totdeauna pentru hrana oamenilor, cari muncesc munci grele și încordate: soldați, marinari etc., ca ei cel puțin odată sau de două-ori pe săptămână să capete leguminoase de mâncare. Poporul nostru de legea ortodoxă orientală, care are și ține o mulțime de posturi — în posturile principale, se hrănește cu deosebire cu leguminoase și păstăile lor, și nu fără bun rezultat, deși ele coincid totodată cu munca intensivă a câmpului: postul Paștilor, postul Sfintei-Mării. Ele dacă sunt bine gătite cu tot felul de mirodenii, nu numai că sunt destul de gustoase, ci și foarte nutritive«.

De aici urmează, că unii oameni amestecă în făina pentru facerea pânei și făină de fasole etc. Cu chipul acesta pânea devine mult mai nutritivă.

Animalele îngrășate cu făină din boabele leguminoaselor, dau o carne îndesată și sănătoasă.

Paiele lor uscate sunt tot așa de bune ca și fēnul din livezi, mai cu seamă în stare verde și apoi uscate, cum e s. p. mazăricea.

Leguminoasele cu toate acestea nu se cultivă în mēsură, cerută de importanța lor: măcar-că nu e mod mai lesnicios de a produce cu belșug materii azotoase, foarte nutritive, decât cultivând leguminoase.

Leguminoasele cresc și sēlbatice prin fēnațe și pășuni, ridicând mult bună-tatea nutrețurilor din ele.

Pe urma leguminoaselor, spicoasele de toamnă și de primăvară isbutesc mai bine ca după ori-care alte plante.

Astă-dată vom trece peste cultura altor păstăioase, ca mai peste tot cunoscută, și vom vorbi pe scurt despre:

Fasolea soia.

Acest fel de fasole conține materii nutritive mai multe decât toate celelalte păstăioase; pentru-că pe când s. p. mazerea conține 22 și mazăricea 27 la sută, fasolea soia conține 30—35 părți la sută materie leguminoasă în boabe, 7 la sută în paie și 18 la sută grāsimi.

Această plantă se cultivă în mare mēsură în țările China și Japonia, unde atât ca păstăi, cât și ca boabe, împreună cu orezul formează hrana de căpetenie a poporului.

În Europa încă s'au făcut și se fac încercări cu cultivarea soiei; ear' în Franca de mează-zi se cultivă foarte multă.

Ea crește de $\frac{1}{2}$ —1 metru; întregă planta e pēroasă și florile îi sunt albe, galbene sau vinete.

Soia nu este alegătoare încât privește pământul, ci isbutește și în locurile nēsipoase și sărace; unde se face cucuruzul și se coc strugurii, e loc priincios și pentru ea. Seceta nu-i face multă stricăciune. Îi trebuie 20—25 săptămāni până la coacere și se cultivă întocmai ca și fasolea noastră de câmp. Se pune în rinduri sau cuiburi pe la sfirșitul lui Aprilie sau începutul lui Maiu. Depărtare între rinduri trebuie să fie de $\frac{1}{2}$ metru, ear' între fire de 10—15 cm. Dacă se seamănă în rinduri sunt de lipsă 20—30 chlgr. la hectar, sau la juger 12—15 chlgr. Se sapă ca și cucuruzul; la săpătura a doua 'i-se face mușunoiu. Coacerea se întâmplă în Septembrie; atunci se taie cu secerea sau se smulge și se îmblățește. De pe un hectar se recoltează 20—35 hectolitre boabe, cumpēnind o hl. 65—75 chlgr.

În locurile unde alte plante sufer de secetă se poate încerca cu cultivarea soiei, care e mult mai folositoare decât multe alte leguminoase. Dacă se crește verde, s. p. ca mazăricea, pentru nutrirea animalelor domestice, dă un nutreț din cele mai prețioase; chiar și paiele ei uscate ce rămān din îmblătit, 20—40 măji metrice la hectar, sunt un nutremēt foarte bun.

Dușmanii pomilor roditori.

Mai toate plantațiunile de pomi roditori sunt atacate de insecte (vietăți), cari de obicei le strică rodul și le pricinuește chiar moartea. Printre aceste insecte, cele cari atacă mai des sunt: Coci-nela Kermes, omidele, Griza, Purecii, Purecii lānoși (Schinozeura lanigera), Vespele și Urechelnițele, Furnicile, Riia etc.

Kermesul este o insectă mică, are aripi cojoase, de culoare roșie deschisă, și se ține foarte bine lipită la suprafața ramificațiunilor pomilor.

Aceste insecte sug sucurile din arbore și poate sē-i pricinuiască moartea, sārācindu-l cu încetul de aceste sucuri.

De obicei el atacă pomii cari sunt mai slabi.

Mijlocul prin care ne putem scāpa de ele este cel următor: se face o amestecătură alcalină alcătuită din 4—5 litri leșie, 5—600 grame săpun negru și îndestul var nestins, pentru-ca sē se îngroașe amestecătura, și se unge pomul

cu ea, însă mai nainte de a se unge, e de recomandat a se freca bine ramurile cu o perie.

Omidele sunt cel mai mare dușman al plantațiunilor de pomi, căci e nespuse de mare rēul ce ele fac pomilor. Sub deosebita lor schimbări (metamorfosă) strică adesea întreagă roada unui an; și eată cum: aceste omizi petrec iarna într'un fel de gogoașe sau seminte învélătucite împreună la capetele ramurilor sau formând inele strinse tare în jurul crăcilor. Iarna e timpul cel mai potrivit pentru nimicirea omizilor, căci atunci treaba e mai lesnicioasă.

Dacă nu se curățā pomii iarna de omizi, îndată-ce dă căldura primăvara, ele se împrăstie, se înmulțesc cu o repeziune uimitoare și rod toate frunzele. Nu e atunci alt mijloc de a ne scāpa de ele, decât sē se curățā pomii seara și dimineața, mai nainte de a rēsări soarele, când omizile sunt adunate la un loc.

Dacă nu ne dām silința sē le omorim pe toate, mai târziu ele se schimbă în fluture și se înmulțesc din nou.

Mulți sē întreabă, de ce o mulțime de poame cad și sunt vermānoase. Causa este, că nu se stīrpsc îndeajuns omidele.

Omida, după-ce își face traiul își toarce gogoașa din care trebuie sē esē fluturele. Fluturele la rindul lui își depune ouēle în florile pomilor; aceste ouē înviază chiar pe vremea când sē leagă fructul; mica omidă pētrunde în lāuntru fructului și își sapă prin poame găuri. Fructele atacate rămān totdeauna mici și cad înainte de a se coace.

Precum se vede, tot rezultatul atīrnă de goana ce se dă omidelor.

(Va urma).

Însoțire pentru ajutorarea proprietarilor de vite.

Din Rodna-veche, vrednicul învățator Nicolai Murēșan, ne scrie următoarele:

În legătură cu întrebările dlui N. M. în S. și cu rēspunsul ce îl dați în nr. 14 al »Foi Poporului« în cauza întemeierii unei societăți pentru asigurarea vitelor, vin a vē comunica că la noi de mai mulți ani se plānuiește întemeierea unei astfel de reuniuni cu atât mai virtos, că minarii de aici au După multe debateri și întruniri, cu sfirșitul anului trecut ni-a succes a pune temeiul la o însoțire pentru asigurarea vitelor, înscriindu-se aproape 100 de membri. În 22 Ianuarie a. c. s'a ținut adunarea de constituire, când s'au și votat statutele »Reuniunii pentru ajutorarea proprietarilor de vite cornute din comuna opidană Rodna-veche«. Scopul ei este: ajutorarea proprietarilor de vite, cari pătinesc daune cu acelea prin deosebite întâmplări, adică: rebo-nificarea daunei suferite.

Statutele votate în 22 Ianuarie a. c. s'au trimis spre aprobare ministerială prin mijlocirea deregătoriilor administrative cercuale. Așteptăm întărirea lor.

La noi pe lângă taxa de membru, care e 1 fl. v. a., se mai plătește încă 1% din prețul fiecărei vite cu care intră în Reuniune. În cas când nici această sumă nu ar fi suficientă pentru acoperirea pagubei, atunci se face repartiție pe vitele membrilor.

După aprobare statutele le vom publica în »Foaia Poporului«.

— Noi felicităm pe Rodneni pentru întemeierea acestei însoțiri și rugăm pe Românii din toate părțile a întemeia astfel de însoțiri folositoare.

Școala de repetiție economică.

(Disertație ținută de dl învățator din Orlat Ioan Stoia, la 26 Octomvrie a. tr, în adunarea departământului Sibiu al Reuniunii învățătorilor gr-cat. din arhidieceza gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș).

(Urmare și fine).

Deci neapărată lipsă avem de o grădină de cel puțin $\frac{1}{4}$ de juger. Aci apoi e de a se înființa și susține o pomărie și o legumărie de model. Ca băieții să-și poată însuși bine cunoștințele practice din pomărit, pomișorii trebuie împărțiți între copii așa, ca fiecare școlar să lucreze, curățească, grijească și altoiască sub supravegherea învățătorului 1—2 straturi de pomi, ear' când ese din școala de repetiție, să-și dea fiecăruia cel puțin câte un altoiu din fiecare soi cultivat de el în timpul cât a fost la școală; și ca fetele să-și poată însuși mai bine legumăritul, fiecăreia să-i dăm câte 2—3 straturi de legume, cari să le cultive sub supravegherea noastră.

Școala mai departe să-și aibă requisitele de lipsă, pentru-că fără de acestea sîntem ca și meșterul fără de unelte. Grădina trebuie închisă bine, căci în casul contrar nu se alege nimic din toată osteneala. În modul acesta eu cred, că la fiecare școală s'ar pute crește în fiecare an la 1000 de altoi. Socotind un altoiu cu 25 de cr., pomăria respectivă ar pute aduce anual 250 fl. Deci nu trebuie să crățăm spese, nici osteneală, căci în scurt timp ele ni-se vor întoarce înzecit.

Lângă fiecare școală este de lipsă să se facă — precum am spus — câte o stupină cu vre-o 5—10 stupi cel puțin, și aci băieții din școala de repetiție trebuie instruați practice din stupărit.

Înființarea, sporul, rezultatul, cu un cuvânt progresul școlii de repetiție economică atîrnă în prima linie dela învățator, cum și dela senatul școlar și primăria comunală. Când fiecare din acești 3 factori își va împlini chemarea cum se cuvine, rezultatul va fi netăgăduit.

Vedem, că din partea învățătorului se cere foarte mult, deci e just și ecuitabil ca și osteneala lui să fie încâtva remunerată. Pentru-că ar fi păcat a pretinde cineva atâtea jertfe dela învățator fără nici o remunerațiune.

Dacă nu alta, 'i-s'ar pute lăsa învățătorului cel puțin venitele din o atare grădină, stupărie, etc. Câștigul mai mare sau mai mic ar atîrna dela hărnicia și priceperea lui.

Tot începutul e greu și așa și școala de repetiție economică la început întimpină greutăți, pentru-că poporul nostru față de toate inovațiunile pe ori-ce teren se arată foarte rece și cu oarecare neîncredere, dar' greutățile ivite se pot învinge și sînt sigur că se vor și învinge, numai noi învățătorii să fim oameni pătrunși de sfințenia chemării noastre.

Orlat, în Octomvrie 1898.

Din viața animalelor.

Cât trăește porumbul și cât lupul?

Un porumb fu prins și dat la o doamnă, care 'l-a ținut timp de 35 ani. Acest porumb avusese o porumbiță, care murise cu 3 ani mai înainte. Deci porumbul pare că poate să trăească cel puțin până la 34—35 ani.

Pentru lup constatarea vîrstei e destul de hotărîtă prin următorul caz: Un pădurar omori lângă Rauen, în Silesia-prusiană, un lup, care purta o sgardă de metal cu inscripția: »Königgrätz, 3 Iulie 1866«. În anul bătăliei dela Königgrätz, un soldat prusian prinsese un lup tîner, pe care se încercase să-l îmblânzească; dar' soldatul, care se întorsese acasă, trebui să dea drumul lupului. El 'i-a atîrnat de gât o sgardă cu o inscripție: »Königgrätz«. Deci lupul trăise mai bine de 30 ani. Și el ar fi putut trăi încă.

Sfaturi economice.

Cum se poate înmulți rodul pomilor.

În primăvară, când s'au trecut florile, sesapă împrejurul pomilor, la o adîncime de 25 centimetri, bine mărunt pămîntul și se udă timp de 3—6 zile dimineata, cu o saramură (udătură) făcută din 25 grame leșie de subzotat de cupru (aramă), 200 gr. azotat de amoniac și 500 gr. suflat de amoniac la 10 litre apă. Aceste materii, cari se cumpără din apotecă fiind foarte ieftine, convine cu ușurință oricărui cultivator de pomi roditori, căci cheltuiala 'i-se resplătește cu prisosință de rodul bun ce-l va avea.

Greșeli în tractarea pomilor tineri.

Dacă un pomișor de nou plantat se leagă prea strîns de par, e foarte stricacios. Cu chipul acesta el adesea rămîne spînzurînd de par și sub rădăcinile lui rămîne loc gol. O singură legătură crucișe și nu prea strînsă sub coroana pomișorului este de ajuns pentru a înlătura acest rău. Legatul strîns se face numai după-ce pămîntul s'a așezat pe deplin. Parii puși lângă pomișori nu trebuie să treacă peste coroană; altfel rămurelele pomișorului, bătute de vînt, se lovesc de par și li-se pricinuesc înseminate stricăciuni, dînd și coroanei o formă nepotrivită.

Leac contra asudării picioarelor.

Mulți oameni se plîng că li-se asudă mînilor sau picioarelor; îi povățuim să iee 50 grame de sare de »borax« și »acid salicil«. 2 grame de acid boric și câte 50 grame de »glicerină și alcool«; să frece mînilor și picioarele seara în mai multe rînduri cu leacul pregătit din aceste și va înceta asudarea.

Știri economice.

Mucoare între cai. Tîrgul de cai din Chichinda-mare a fost oprit din cauză, că s'a ivit mucoarea între cai. Boala aceasta a bîntuit și anul trecut la Chichinda, când au trebuit să fie impușcați mai mult de 100 de cai, cuprinși de boală.

Despre starea sîmînăturilor au intrat până la 15 Aprilie c. următoarele știri la ministrul de agricultură:

În jumătatea dintăiu a lui Aprilie vremea a fost schimbăcioasă, dar' peste tot priincioasă sîmînăturilor.

Dintre sîmînăturile de toamnă mai bine stă *grăul*; vermi 'i-au stricat, dar' nu mult.

Sęcara ici-colea e cam rară, dar' indestulitoare.

Orzul a suferit stricăciune din pricina vremii uscate din iarnă.

Rapița, care în toamnă a fost bună, ici-colo, mai cu seamă în Ungaria, s'a stricat.

Vremea cam aspră din Martie a stricat sîmînăturilor timpurii; ele 'și-au pierdut colorea, dar' fiind vremea priincioasă, se vor tomi. Ploaia a folosit la ovese, orz și nutrețuri. Sîmînatul napilor și crumpenelor e în curgere; în Ungaria s'a început și sîmînatul cucuruzului.

Legumele, viile și pometurile sînt frumoase. La vii a stricat puțin vremea rece.

Peste tot vremea e priincioasă bucatelor și se poate aștepta o roadă bună.

Sub firma „Furnica“ s'a înființat în Vaidei, lângă Orăștie, o societate de bucate, grupându-se până acum 23 țărani în jurul acestei societăți. Scopul societății e, ca în cas de lipsă să se ajutore din magazinul de bucate al societății și să nu mai fie avisați la usura străinilor.

Din traista cu povețele.

Răspunsuri.

Abonentului nr. 2507 în C. Nu putem ști anume ce boală are scroafa d-tale, care, de când a fătat nu mănîncă aproape nimic, tușește tare când soarbe lături și totuși nu e supărată, încât să cugete omul că e bolnavă. După fătare să ivesc *friguri*, cauzate cu deosebire prin răceală ș. a. momente. Frigurile să ivesc la 1—3 zile după fătare și se caracterizează prin ferbințeală și sete mare. Perii să sburlesc, își perd luciul și lăcrămează, răsufierea este scurtă și anevoioasă, gura și limba sînt ferbinți, gustul la mîncare lipsește de tot. Adesea mai vin și cărcei; animalul întoarce ochii și scrișnește din dinți. Leacurile mai de frunte sînt: *aconitum*, *pulsatilla* și *belladonna*.

Dacă frigurile nu au fost vindecate la timp și răceala a stingherit îndeosebi și mistuirea, s'a putut naște boala care se numește *slăbirea totală*; pentru vindecarea ei se dă *arsenicum*. Dacă se arată și o răsufiere scurtă și tusă mare, acestea pot să fie urmările unui catar sau aprinderi neglijate de plămâni, din cari se formează *pulmonia* (putrezirea plămînilor). În contra se dă: *aconitum*, *nitrum*, *bryonia* și *phosphorus*. Dosele trebuincioase 'ți-le spune ori-care farmacist.

De altfel nu ar fi fost de prisos să fi consultat și pe un veterinar din apropiere și să-și fi dat prilej a vedea animalul bolnav.

Încât pentru a doua întrebare: că bătrînul de 92 ani, care prin document făcut de notarul public, 'și-a dat averea nepoților, 'și-ar mai pute-o scoate din mîna acestora? Nu credem. Dacă însă se poate constata, că e rău tractat de noră și nepoți, să încerce la judecătorie, pentru-ca aceasta să mijlocească o tractare mai omenească pentru dînsul.

Eft... I... în Rișca. Linile de căi ferate se fac pe temeiul unei legi ce se votează din partea dietei țerei. De aceea,

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Școala lui Lazăr.

— Din revista »100 de ani« de Caragiale. —

Am amintit într'un număr de mai nainte despre piesa lui Caragiale »100 de ani«, care s'a jucat în iarnă la Teatrul Național din București de 5-ori după olaltă. În această piesă-revistă, ni-se trec pe dinainte icoane, cari arată dezvoltarea României în cea din urmă sută de ani. Este în ea o parte, care ne privește cu deosebire pe noi: anume partea numită școala lui G. Lazăr, care trecând de aici în România a pus temelie școlii românești, în locul școlii grecești.

E foarte potrivită această parte, ca învățătorii noștri să o învețe cu pruncii și să o dea ca piesă de teatru, la maiial ori la examen. Cum se învețe băieții, și cum se o producă, vom spune în nrul viitor. Acum dăm textul piesei, așa cum l-a scris Caragiale.

Școala națională.

O sală cu tavanul jos pentru școală. O ușă scurtă și o fereastră mică; o tablă neagră 'n părete, pe care e scris grecește. Pe jos rogojini.

Scena I.

La ridicarea perdelei, copiii fac fel de nebunii: joacă o horă, apoi se bat și aleargă; risete și sgomot.

Pe urmă se oprese găfâind. Se așează în rînd. Unul începe să aleagă pe orb pentru baba-oarba.

Copilul.

Esî fetiță
La porțiță,
Că te-asteaptă Talion,
Talion ficior de domn
Cu tibie
De fringhie,
Cu peană de ciocărlie,
Cu căruța Radului,
Cu caii mperatului,
Cu biciul cumnatului,
În mijlocul satului,
Dorobanț, banț,
clanț!*)

Unul, asupra căruia a căzut clanț, e legat cu o basma bătrânească la ochi, și începe jocul babei-oarbe. După câteva învățături apare în prag, cu o nuiă în mână, dascălul, un călugăr grec, nespălat, care face încrunțat un pas.

Copilul legat la ochi prinde pe dascăl, ear' copiii ceialalți, dând un țipet grozav, se opresc opăriți și se aștern grecește pe rogojini, luându-și la mână stângă bucoavnele și făcându-și cu dreapta cruci peste cruci.

Scena II.

Dascălul.

Ptfu! Kakohronahis Anathematis-neme ghiavole! (apucă de urechi pe băiat, care se desleagă repede la ochi și rămâne trăsniț de așa surprisă. Copilul cade 'n genunchi).

Dascălul crunt dă o roată cu ochii. Copiii tremură. Alege o parte și-i pune-'n genunchi într'un colț. Bate în palme de trei-ori.

Scena III.

Doi paracliseri apar cu falanga. Dascălul le arată pe vinovatul, care-i cere iertare în genunchi.

Paracliserii îl înșfacă. Copilul se sbate țipând. Îl pune jos, îl descultă, îi aplică falanga; apoi încep să-l arză la tâlpi. Dascălul s'a așezat și el gre-

cește și comandă cu nuiăua execuția. După primele lovituri se aude un sgomot de voci afară și orchestra începe în surdină »Deșteaptă-te Române«. Paracliserii lasă pe copil și merg la ușă să vadă ce e. Înainte însă de a ajunge acolo, apare în ușă Lazăr. Orchestra continuă în surdină până la corul »Cântarea dimineții«.

Scena IV.

Lazăr și cei de sus.

Lazăr s'a oprit în ușă.

El înaintează grav până în fașă.

Călugărul grec se scoală de jos.

Copiii toți asemenea.

Lazăr face un semn impunător Grecilor să ese.

Călugărul vrea să se burzuluiască, înșepenindu-se ca o capră în călcăie.

Lazăr. Afară veneticilor! (ridică amenințător cartea). Paracliserii es plouași.

Călugărul își face cruce și ese tipa-tipa strîngându-și la piept anteriorul.

Scena V.

Lazăr, Copiii

Lazăr face semn binevoitor copiilor să deslege pe osândit și să se apropie.

Lazăr. Bine v'am găsit, copiii mei!

Copiii. Bine ai venit domnule.

Lazăr (mângăindu-i). Ce sînteți voi?

Un copil (ceialalți esită, căci nu pricep întrebarea). Copii.

Lazăr. Ce fel de copii...

Copilul. Copii de oameni.

Lazăr. Oameni?... de ce neam?

Copilul. Și mai de sus și mai de jos...

Lazăr. Și mai de jos și mai de sus, bine; dar' neamul? fie de sus, fie de jos, care neam?

Copiii tac nedumeriți.

Lazăr. Firește. Fiecare om trebuie să fie de neam... Turc, Muscal, Sêrb, Grec... Voi... voi de ce neam sînteți.

Copiii apleacă frunțile.

Lazăr. Nu știți? ori... Doamne iartă-mă, v'e rușine să spuneți. (Cu ton de îmbărbătare): Ridicați frunțile și răspundeți toți cu toată inima, tare: ce sînteți voi?

Un copil (esitând): Români!

Lazăr. Așa!... Acum mai tare și toți odată: ce sînteți voi?

Copiii. (Toți cu tărie): Români!

Lazăr. Așa! (cu putere): Români! să trăiți!

Un copil. (Cu multă simpatie) Dar' dumneata, domnule cine ești? cum te cheamă?

Lazăr. Eu?... Sînt și eu Român... Mă cheamă Lazăr... (ca inspirat și mângăind capul unui copil). Într'o seară, prin câmpie, ostenit de preumblare, m'am așezat să mă odihnesc pe o căpiță de fîn cosit proaspăt. Prin aerul răcoros, plin de mirosuri de flori sălbatice și de sclipiri de lună, am auzit din depărtare limpede fluier ciobănesc. Mi-am aplecat pe mână capul și bucuros am lăsat să mă pîtrundă până în fundul sufletului atâtea bunătăți ale Ziditorului: mirosul bun și lumina blîndă și cântecul duios. (Copiii ascultă transportați)... Am adormit pe căpița de fîn cosit proaspăt. (Ridică ochii). Mulțumesc lui Dumnezeu! n'am adormit de giaba. V'am visat pe voi! v'am visat că mă chemați de departe cu mâinile. Când m'am deșteptat, luna apunea și răsărea soarele. Mă odihnisem bine. M'am ridicat în picioare, mi-am făcut cruce, am zis Doamne ajută, și am ple-

nu puteți să vă împotriviți celor-ce vreau să clădească și prin hotarul comunei d-voastre linie de cale ferată. Pămîntul ce vi-se ia spre acest scop, vi-se va plăti conform învoielei ce veți lega cu consorțiul care are dreptul să clădească. Dacă învoiala nu se poate face, va hotărî judecătoria.

Dlui S. S. în Comloșul-mare. Motivul comunicat nu e basat pe nici o lege. Din acel motiv statutele d-voastre nu puteau fi respinse. Trebuie că mai sînt și alte motive. Poate-că statutele nu sînt bine compuse. Lipsește din ele paragraful pe care îl cere guvernul la ori-ce fel de statute. Consultați pe unul din advocații români din părțile acelea, și prezentați-le de nou guvernului prin pretura la care aparțineți. Mergeți în persoană la pretură și spuneți că d-voastră voiți să aveți casină, ear' nu club socialist. Cu socialiștii nu aveți nici un amestec.

Abonentului I. P. nr. 2381 în A. Zici, că nici comuna bisericească nu-ți plătește cuincuenalul învățătoresc și nici dela stat nu voește să ceară; ear' protopopul încă nu te spriginește în ajungerea scopului. Mai departe zici, că de 4 ani ești înscris la fondul de pensiuine și acum voești să te înscrii și cu cuincuenalul de 50 fl.

Dacă ai împlinit deja 5 ani de serviciu, cuincuenalul nu-ți-se poate denega; dar' nu cumva servești numai de 4 ani, de când adecă te-ai înscris la fondul de pensiuine? În acest cas cuincuenalul-ți-ar compete numai peste un an.

Avînd 5 ani de serviciu insistă, ca senatul școlastic să aducă un conclud favorabil ori nefavorabil; cere o copie legalisată a aceluia și împreună cu o comitivă subșterne-o oficiului protopopesc, dela care stăruie să-ți dea asemenea rezoluțiune în scris și pe basa acesteia reclamează la consistor, care de bună-seamă o să satisfacă pretensiunii legale a d-tale.

N. M. în R. v. Mulțumite pentru cele trimise. Înainte! Carte românească pentru pompieri nu avem; fă d-ta și cred, că va ave trecere. În privința terminilor, de cari ai lipsă, adresează-te la dl Nicolae Hențiu, notar în Seliște (comitatul Sibiiu). Dînsul îți va da îndrumarea la tot ce ai de lipsă. — Statutele noiei Reuniuni le așteptăm cu nerăbdare.

Abonentului nr. 386. Dați plânsoare la pretură. Numai pe cale administrativă se mai poate ajuta, căci la judecătorie trebuie să mergeți în 30 de zile dela închiderea fântanei. Acuma e prea târziu. Tot ce puteți face este, ca la viitoarea alegere de primar să puneți alt primar, care grijește mai bine de interesele comunei.

Dlui Nic. Fl... în Saschiz. Nu te poți apăra cu nimica. Ești dator să faci mici servicii ce se cer în comună, cu toate-că nu ai avere imobilă. Fie-care locuitor din sat trebuie să le facă.

Dlui Nicolae Luciu. Adresează-te camerei advocațiale, care singură poate să judece, dacă a purces corect avocatul sau nu. Noi nu putem ști cum stă treaba, dar' camera advocațială va studia actele și îți va da răspuns.

*) Poesii populare — D. G. Teodorescu.

cat incoa. Din valea de sus a Oltului am trecut Bucegii peste Orății și am coborât în valea de jos a Dunărei, ca să răspund la chemarea voastră. (Copiii sunt foarte emoționați). Viu la voi cu dragoste de tată bun, ca la bunii mei copii; viu să vă învăț a ști ce sînteți, a fi mândri de ce sînteți, a spune cu fruntea sus ori-cui vă va întreba, lumea întregi, ce sînteți.

(Merge la tablă, șterge scrisul grecesc).

Eată întâia lecție ce vă dau. Țineți-o minte bine: ea va fi fost temeiul unui întreg viitor. Priviți aci și ziceți ca mine. (Scrie latinește și celeste cu energie): Sîntem Români!

Copiii (asemenea): Sîntem Români!

Lazăr (același joc): Să fim Români!

Copiii (asemenea): Să fim Români!

Corul copiilor.

Cântarea dimineții.

Cântarea dimineții
Din buzi nevinovate,
Cui altui se cuvîntă
Puternice părinte,
Decît ție a da?

Tu ești stăpîn a toate,
Tu ești prea bunul Tată;
A ta putere sfîntă
Păptura ține 'ntreagă,
Ne ține și pe noi.

În inimă, 'n tot omul
Tu ai sădit dreptatea,
Unirea și frăția,
Tu, conștiința scumpă,
Tu bun ce-avem ne-ai dat.

P'aceste saduri sfinte
Răcoritoare ploaie
De adevăr se pice,
Să crească, să dea rodul,
Să fim prea fericiți.

Îndreptătorul lumii,
Tu ai slăvit noroade,
Le-ai dat Tu legi preasfinte
Ce în aceste saduri;
Slăvește și pe noi.

S'aceste legi prea drepte
Ori-ce norod le calcă,
Sau care nu le știe,
Cade, ruini rămâne,
Se face neștiut.

Din slava strămoșească
De am căzut, ne 'nalță;
De am uitat unirea
Ce-i întărea în toate,
Acum ne fă uniți.

Să știm că-avem dreptate,
Să știm ce, cine sîntem,
S'asa să nu se uite
O nație slăvită
Ce-am fost, și ce-am fi noi.

Cu toții dară, Ție
Cîntăm cântare nouă;
În flacăra unirei,
Întindem mâni la tine,
Rugăm să ne 'nsoțești.

Ne luminează minte,
Să te cunoaștem, Bune,
Să știm că ne ești tată,
Să te cîntăm mai bine,
S'asa să ne 'mpăcăm.

Danț de veselie. Profesorul privește cu drag la copii.

Cum trebuie să fie școala.

Vedem, că o plantă pusă într-o pivniță sau chilie scundă, lipsită de lumină necesară și aerul curat, devine debilă, palidă și stagnează în progresul dezvoltării ei naturale. Asemenea dacă un animal îl vom închide într-o chilie scundă și lipsită de aer și lumină, pe lângă cea mai serioasă îngrijire și pe lângă cea mai bună nutriție devine din ce în ce mai debil. De aci dar' cu siguranță putem deduce că, cîtă influență are lumina și aerul curat și asupra omului, și în special atunci când mai mulți inși se află într'un astfel de local unde lu-

mina nu e de ajuns, și lipsa aerului curat este în extremitate, căci influența acestor două elemente, adică a aerului și luminei e atât de ponderoasă, încît fără de ele ne este imposibil a crește o generațiune destul de bine dezvoltată, atât corporalmente cît și spiritualmente, fiindcă fără de lumină și aer curat, ne este imposibil a crește indivizi deplin dezvoltați, sănătoși și robusti. Ear' știind, că numai în un corp sănătos, deplin dezvoltat și viu putem ave și o minte sănătoasă, de aceea neîncunjurat de lipsă este în primul și cel mai nemijlocit loc, a ne îngriji de localuri sănătoase, vederoase și cu pozițiune sigură pentru susținerea sănătății.

Vedem, și cu durere trebuie să mărturisim, că încă și în zilele noastre, în secolul luminei și al progresului, multe comune sînt lipsite de acel edificiu corespunzător dela care atîrnă viitorul, înflorirea, lumina și înaintarea popoarelor — sînt lipsite de ușa care ne deschide viitorul — de școale corespunzătoare.

Știm, că școala este acel edificiu, unde tinera generațiune se întrunește aproape în fiecare zi, spre a petrece timpul de 4—6 ore cu scrisul, cetitul, calculatul etc., în care timp din punct de vedere sanitar este neîncunjurat de lipsă a dispune de aer curat și lumină îndeajuns, pentru a nu li-se știrbi și zdruncina sănătatea, care este cel mai scump tesaur, și pentru a nu fi expuși unor morburii periculoase; căci o chilie scundă, cu ferestri mici, cu ușa stricată și cup-torul rău, nici-cînd nu e în stare a contribui la o dezvoltare fizico-spirituală îndeajuns și conform recerîntelor și lip-selor igienice.

Un edificiu necorespunzător cu siguranță ne promite, că din pruncii să-nătoși, robusti și virtuosi va prefăce niște corpuri slabe, gălbînicioase, slă-bănoage, uscățive, nervoase și fără de vieață. Spre convingere ne pot servi acci locuitori, cari în urma miseriei sînt siliți a locui în bordeie scunde, sărăcă-cioase, lipsite de lumină și aer curat, că sînt cu fața palidă, triști, moroși și nedeplin dezvoltăți. Așadar' localurile corespunzătoare au o deosebită influență și un special avantaj asupra dezvoltării cerpului și susținerii sănătății tinerei generațiuni, de unde urmează, că localurile școlai e de lipsă a fi destul de spațioase și bine construite.

Pentru a ave localuri corespunzătoare, spațioase și bine construite, la edificarea unei școlae trebuie să avem în vedere următoarele:

Edificiul școlai să fie zidit pe un loc ceva mai înalt și neexpus umezelei, al cărui fundament trebuie să fie din peatră, fiindcă aceasta este cel mai sigur scutitor în contra ruinării, precum și în contra umezelei, care este stricăcioasă sănătății. Edificiul să fie ridicat dela suprafață cel puțin de o jumătate metru și să fie înalt, cu fața cătră mează-zi, și să fie în mijlocul comunei, pentru a fi mai înlesnicioasă cercetarea. Pentru a nu fi împedecată ținerea prelegerilor, e bine ca școala să fie departe de locurile publice, de strade sgomotoase, cărcime, fabrici etc. (Va urma).

Din trecutul nostru.

— Istoria Moldovei. —

Alexandru Lăpușneanu și Despot.

După moartea lui Petru Rareș tot mai multe turburări s'au întemplat în Moldova și tot mai mult se slăbea țeara, îngenunchiînd înaintea Turcilor din pricina ticăloșiei Domnilor și neînțelegerii dintre boieri și fruntași.

După Rareș au urmat doi fii ai sei unul după altul, întâiu Iliș, apoi Ștefan Rareș, dela 1546 până la 1552. Nici unul din ei n'au ajuns la vrednicia tatălui lor, Petru, ei au domnit în petreceri și desfrînări, făcînd mari cruzimi. De aceea au fost și urgisiți de Moldoveni.

Cel dintăiu, Iliș a părăsit domnia, de voe bună și s'a dus la Constantinopol, unde a trecut la legea turcească și a murit mai tîrziu în prinsoare, ear' al doilea a fost omorît de boieri pentru fărădelegile și cruzimile lui.

Partea cea mai mare a boierilor au ales atunci de Domn pe Petrea Stolnicul Lăpușneanu, care se afla în Polonia și ca Domn își luă numele de Alexandru Lăpușneanu. El a luat de nevastă pe fiica lui Petru Rareș, cu numele Rucsanda, a domnit în două rînduri și e cunoscut în istoria Moldovei, ca unul din cei mai aspri și cruzi tirani, care a făcut cele mai mari cruzimi, cu deosebire în a dou adomnie.

În domnia întâiu a domnit aproape nouă ani și a spriginit în Ardeal dimpreună cu Domnul Țerei-Românești, Petrașcu, pe Isabela și pe fiul ei Ioan Sigismund împotriiva lui Ferdinand. El însă fu răsturnat de un Grec, cu numele Iacob Basilic, fiul unui căpitan de corabie, care ca Domn își luă numele de Ioan Vodă Despot.

Acesta sub cuvînt, că e înrudit cu Doamna țerei, Rucsanda, stătuse mai multă vreme la curtea lui Lăpușneanu, învățînd limba românească și începînd a cărți împotriiva Domnitorului. În urmă el fu silit să fugă și umblînd prin mai multe țeri, își adună o oștire și intră în Moldova, unde bătînd de două-ori pe Lăpușneanu și îi luă scaunul. Acesta fugi la Constantinopol.

Despot-Vodă domni doi ani. El se făcu urgisit, căci neavînd bani pentru a plăti soldații, puse mari biruri pe țeară, răpi din biserici argintăriile, pentru a le topi și a face bani din ele. Dar' în afară de aceasta el își bătea joc de preoți și călugări și de cele sfinte.

Crescînd mereu nemulțumirea, Despot fu răsturnat de Tomșa, care însă după o domnie de câteva luni fu alungat de Alexandru Lăpușneanu. Acesta isbuti a câștiga dela Sultanul de nou domnia și veni în țeară cu oaste turcească.

Cînd sosi el la Brăila, sosiră aici oameni jurați dela țeară, trimiși de Tomșa, cari îi spuseră »că țeara nu-l va, nici il iubește«. Alexandru le zise furios și răstit:

»De nu mă va țeara, eu voi pe dînsa« și astfel înaintă și se urcă pe tron. Poate, că mînios pentru această împotrivire, Lăpușneanu în a doua domnie, care ținu patru ani, se arătă și mai tiran, ca întâiu. El omorea, scotea ochii, tăia mâni și picioare la boieri și-și răsbuna și asupra morților. Cu un prilej puse de ucise în curtea palatului 47 de boieri cu slujitorii lor. (Va urma.)

Răvașul școlii,

Din jurul Clujului. Despărțământul Cluj al Reuniunii învățătorilor din archidieceasa gr.-cat. română, și-a ținut adunarea sa de primăvară în 20 Aprilie st. n. a. c., în școala din Cluj-Mănăstur.

Cuvântul de deschidere rostit de președintele Iacob Murășan, inv. în Cluj a fost la locul său. Funcționând peste 40 de ani, ca om cu praxă știe foarte bine necazurile învățătorilor.

Prelegerea a ținut-o inv. local Teodor F. Negruțiu, tratând despre cler.

»Critica« a ținut aproape o oră.

Sub alt punct se aduce mulțumită Excelenței Sale Metropolitului Dr. Victor Mihályi, că s'a îndurat a recomanda senatelor școlastice abonarea *Foii școlastice*; totodată se roagă de Preaagrașul Părinte ca să o și impună spre abonare pe seama școlii, precum e »Unirea« pe seama bisericii.

Adunarea viitoare se va ține în Feneșul-săsesc.

Trist lucru, că din 32 învățători numai 15 au fost de față.

Convocări. A doua adunare generală a »Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din despărțământul Mediaș« pentru anul 1898/9 conform §-ului 21 din statutele Reun. archid. este convocată pe ziua de 7 Maiu st. n. a. c., în școala gr.-cat. din Mediaș. La această adunare sunt invitați membrii despărțământului, domnii preoți ca directori școlari, precum și toți cei-ce se interesează de învățământul popular.

În program, pe lângă agendele administrative sunt și următoarele:

Cetirea disertației: *Pomăritul în școala populară*, de G. Porîme, învățător în Velt; discutarea și censurarea ei.

Propunerea temelor practice: Desvoltarea și conceptul frângerilor zecimale la desp. V. și VI., de E. Câmpean învățător în Agârbiciu și Graviția la desp. VI., de C. Banciu, învățător în Moardeș, și censurarea lor.

— Reuniunea învățătorilor gr.-or. români din despărțământul protopresb. al Șiriei, își va ține proxima ședință Mercuri, la 28 Aprilie (10 Maiu) 1899, în Cherechi, la școala inv. I. Micoroi.

Din program amintim:

Prelegere practică în școala inv. I. Micoroi și reflexiuni asupra ei.

Recensiunea abecdarului edat de inv. asociați I. Moldovan etc.

Discuțiune asupra extragerii învățături morale la temele din religie.

— Despărțământul Ernūt al »Reuniunii învățătorilor români gr.-cat.« își va ține adunarea de primăvară în 5 Maiu st. n. (ziua de Sf. George), în școala din Ațintiș. Programa adunării constă din 11 puncte.

Concurs. Pentru deplinirea stațiunii învățătorești dela școala gr.-or. română din comuna T.-St-Andraș, propr. Timișoarei, diecesa Arad, este scris concurs. Emolumentele; 1. Cortel liber cu 1/3 din grădina. 2. În bani gata 200 fl. 3. 10 metri de lemne nespate pentru învățământ cu paie, se va îngriji comuna biserică. 4. Pentru scripturistica 5 fl. 5. Pentru participare la Reuniune 3 fl. 6. O viie și o grădiniță estrayilană 21 fl. 7. Pentru cantorat 5²² jugere pământ 100 fl. 8. Pentru curatoria școlii 6 fl.; observând, că pentru pământurile folosite, învățătorul devenit ales, are a purta toate sarcinile publice. În fine dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.

Cererile se adresează dlui Dr. Traian Putici, protopop în Timișoara Termin 30 de zile.

CRONICĂ.

Din București ni-se vestește, că dl N. D. Poiană, cunoscutul comerciant de acolo, de origine din Galeș (I. Seliște), a capetat diploma de onoare și medalia de aur la concursul de »Progres« ținut de curând la Paris, pentru constatarea bunătății vinurilor, precum și pentru modul lor de păstrare.

Sîntem veseli, că un Român de-ai nostri este astfel distins.

Societăți culturale. În »Albina« din București cetim următoarele: În comunele de pe domeniile Coroanei s'au întemeiat până acum 8 societăți culturale și anume: pe domeniul Mălini, Borca, Bicaz, Dobrovăț, Bușteni, Gherghița, Sadova și Segarcea. Întreagă această mișcare culturală nu se datorește decât puternicului sprigin al dlui Ioan Kalinderu, administratorul domeniilor Coroanei, care e unul din marii luptători ai luminării poporului nostru. »Albina« publică statutele societății culturale »Vasile Alexandri«, din cerul comunei Sadova, Damian și Piscu, jud. Dolj.

Daruri pe seama bisericii. Dl comerciant *Romulus Coșoiu*, din Baia-de-Criș, pe lângă darurile și ajutorințele făcute la zidirea bisericii noastre noue din Tebea, de lângă goronul lui Horia și mormântul *Iancului*; vîzînd încă lipsa mare de împodobire a mai dăruit un sfeșnic de bronz cu trei țînătoare de lumini, trei candeluțe pe fruntea templei și o icoană, toate în preț de 26 fl. — Dl avocat *Gerasim Candrea* asemenea din Baia-de-Criș a donat 2 sfeșnice mari de aramă galbină frumoase pe pistol în preț de 25 fl., — ear' preoteasa *Victoria Iodoran* născută *Jurca* din *Curechiu*, o măsurită din lână colorată național țesută frumos în mărime de 3 metri cuadrați, care împodobește pistolul preste tot.

În numele comitetului parochial de aici le aduc mulțumită profundă marimonoșilor dăruitori pe această cale și le poftesc că atotputernic Dumnezeu să le primească jertfa, în jertfelnicul său cel mai presus de ceruri, și să le dea tot binele, fiindcă această biserică cheltuind cel din urmă crucea cu edificarea, simțește încă mare lipsă de împodobire.

Tebea, la 6/18 Aprilie 1899,

În numele comitetului parochial român gr.-or. din Tebea:

Ioan Jurca, paroch, preș. com. par.

Portul maghiar în Cluj este portul obligat al cocșilor. Așa a hotărît magistratul orașenesc; că adecă fiecare cocș este îndatorat a purta numai haine maghiare, cu șinoare și pîteni altcum respectivului i-se ia dreptul de mînat.

Episcop al bisericii reformate din Ardeal a fost ales în 18 Aprilie preotul *Dr. George Bartók*, fost secretar al episcopului Petru Nagy, apoi profesor suplent la gimnasiul reformat din Cluj, în 1892 preot în Orăștie, ear' după moartea episcopului Szász, locuitor de episcop. Alegerea a fost condusă de fostul ministru-president Bánffy.

Falsificare de vin sub pământ. Cărcîmarul *Ioachim Soffer* din Sătoralja-Ujhely, fiind acusat cu falsificare de vin; s'a mutat din oraș împreună cu întreagă familia lui. La aceasta pretorul a cuprins averea mobilă a cărcîmarului și în decursul acestui act, spre mare surprindere a aflat o mulțime de unelte de lipsă la falsificarea vinului și — ceea-ce dovedește mai mult peccatoșenia cărcîmarului — comisia a dat de o groapă în mărime de circa cincizeci metri cubici, în care apa era condusă prin canaluri suterane, ear' de aici era trasă

în buți cu pompă. Despre *Soffer* se crede că a luat calea spre America, pe urmele cumnatului său *Gross*, fost arîndator de regale.

Cai pentru armata Greciei cumpără în *Banat* câțiva oficeri greci, cari săptămîna trecută au sosit la Timișoara, ear' de acolo la Suboțita. În comisia de cumpărare se află colonelul *George Tyromanos*, majorul *Ioan Skedaneos* și medicul veterinar *K. L. Kumenos*.

Arme noue. Tinorul de 17 ani, *Ivan Mapan* din *Novigrad*, a inventat (iscodit) o pușcă nouă, cu care într'un pătrar de oră se pot da șese sute pușcături. Noua pușcă se va proba în arsenalul din Viena, spre care scop *Mapan* a plecat zilele trecute la Viena.

Petreckeri. Societatea de lectură »*Petru Maior*«, aranjează o serată literară-musicală împreună cu joc, în favorul fondului său și sub patronatul *Il. Sale domnului Dr. Alexandru Mocsonyi de Foen*, Joi, 4 Maiu st. n. 1899, în reduta orașenească din *Budapesta*.

— **Reprezentatiune teatrală** (urmată de dans) va da inteligența din *Hodac-Ibănești*, Luni, la 1 Maiu 1899 st. n., în localul școlii gr.-cat. din *Hodac*. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei *biblioteci populare* în *Hodac*. Program: 1. »*Christos a înviat*«. 2. »*Noi vrem pământ*«, de *G. Coșbuc*, declamată de *Victor P. Harșan*. 3. »*Nărodul și Negustorul*«, predat de *Traian Vețianu și Traian Lupu*. 4. »*Ispita*«, de *G. Coșbuc*, declamată de d-șoara *Aurelia Ternavean*. 5. »*Nu te pot uita*«, solo, cântată de d-șoara *Alexandrina Ternavean*. 6. »*Șeaua și Țiganul*«, anecdotă de *T. Speranță*, declamată de *Zacharie Frandesc*.

— **Tinerimea română din Agnita** va aranja sub conducerea învățătorului *I. Paicu*, Luni, în 1 Maiu st. n., a 2-a zi de Paști, o producțiune teatrală împreună cu cântări și »declamări«, în sala »*Hotelului Agnita*«. Începutul la 7 ore seara. Prețul intrării: Loc. I. 40 cr., II. 30 cr. și III. 20. cr. De familie à 3 persoane 1 fl. Ofertele marimonoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice. Venitul e destinat spre scop filantropic. Cu programa următoare: »*Marșul cântăreților*«, exec. în cor. »*Cărlanii*«, vodevil. »*Româneuța*«, exec. în cor. »*Sărăcie lucie*«, comedie de *I. Vulcan*. »*Rugămîntea din urmă*«, poezie de *Coșbuc*, declamată de *I. Paicu*. »*Doină*«, exec. solo de *Liv. Bălăban* și cor. »*Părintele Pafnuție*« călugăr bețiv, pred. de *I. Paicu*, inv. »*Vino lele 'n grădiniță*«, exec. în cor. În pauză se va juca »*Călușorul*«.

— **Societatea sodalilor români »Lumina«** din *Brașov*, aranjează o producțiune și petrecere colegială, Luni, în 19 Aprilie v. 1899, a doua zi de Paști în sala »*Redutei Orașenești*«. Începutul la 7^{1/2} ore seara. După producțiune urmează dans.

Și-a ucis bărbatul. Femeia *Catalina Lupescu* din *Berecsău* avînd ceartă cu bărbatul, acesta și-a încheștat mâinile de grumazii nevetei și a început să o sugrume. Vîzînd femeia, că e în pericol de moarte, a întins mîna după sîcurea ce din întemplantare se afla lângă locul unde biata căzuse strivită de bărbat, și a dat cu ea în ucigaș, și a tot dat de atâtea-ori, până-ce omul slăbind din puteri, i-s'au descheștat mâinile de pe grumazii femeiei. Șesespzece lovituri de sîcure a dat femeia și în ranele acestea bărbatul a murit peste scurt timp. Pentru crima de omor a fost apoi trasă în judecată *Catalina Lupescu*, dar' tribunalul din *Timișoara*, la pertractarea din zilele trecute a achitat-o pe motiv, că a săvîrșit omorul în dreaptă apărare a vieții proprii.

Copiii din orașe. Un învățat englez din Boston, a făcut un studiu asupra copilor de 6 ani, când ei intră în școala primară, în privința unor cunoștințe ale lor. El a constatat, că din fiecare sută de școlari 14 n'au văzut nici-odată stele, 15 n'au fost nici-odată la câmp, 20 nu știau că laptele se capătă dela vaci, 55 nu știau că deosebitele obiecte de lemn sunt făcute din lemnul arborilor, 15 nu cunoșteau colorile verde, albastru și sur cu numele lor, ear' 47 n'au văzut nici-odată în viața lor o oaie, o capră, un porc, etc.

Furtuni și grindină vestesc rapoartele din o mulțime de părți ale Ungariei. Astfel ținuturile râului Raab au fost bătute de un puternic viscol împreună cu grindină, care însă nu a făcut pagube tocmai mari în sementuri. În hotarul dintre Kapuvár și Vittnyéd furtuna a fost împreună cu fulgere și trăsnete. Asemenea și din Ungvár, Bártfa, Keszthely, Dobritin, Nagy-Reede, Mișcolț, Tocașu, se raportează grindină, spunându-se, că în unele locuri a căzut ghiata în mărimea alunelor chiar.

Din siluirile maghiarisării. Inspectorul de școli din comitatul *Trencinului*, patriotul Mihail *Kosztka* (după nume s'ar părè Slovac!) a provocat prin circular pe toți învățătorii din districtul său, ca cei cari nu au nume ungereste-sunător, până la 26 Aprilie să și-i maghiarizeze, respective despre hotărîrea lor să avizeze pe Măria Sa dl inspector — în epistolă recomandată — până cel mult la 26 Aprilie.

Tot astfel siluește pe bieții învățători și inspectorul *Tihanyi* din comitatul *Tolna*, unde patruzeci și doi învățători, neputându-se împotrivi siluirii de sus, și-au luat nume frumos sunătoare pentru urechile patrioților.

Din Visag (în Bănat) ni-se scrie cu datul 22 Aprilie n.: Astăzi, la orele 11½ a. m. din negrije a erupt focul în casa unui econom. I-au ars toate cele, asemenea și casa și superedificatele altui vecin, din cari nimic nu s'a mai putut scăpa, nimicind totul dimpreună cu o vacă cu vițel. Curs-au oamenii din toate stradele strigând după «sprit» (pumpa de apă), dar' acela zăcea la umbră la casa comunală, de oare-ce stăpânirea, după-ee a tras de pe pielea bietului popor cele 900 fl. pentru acel instrument nepracticabil, se îndestulește dacă-l vede, ne mai îngrijindu-se mai departe dacă acela e bun sau nu! Așteaptă doar' ca să mai sosească rîndul stoarcerii altor 900 fl. — c.

Focuri în România. În tirgușorul *Domachi* din România a fost Mercuri după amiază un mare foc, mistuind toate clădirile afară de școala de băieți și casa primarului.

În aceeași zi a fost foc și în satul *Scobăteni*, căzând pradă flacărilor patrușprezece case.

În satul *Hilița* (județul Vaslui) au ars 43 case. Au rămas fără adăpost 28 familii cu 138 suflete.

În *Mesteacăn* (Peatra-Neamț) ard de mai multe zile pădurile răzeșilor, amenințând cu incendiere și pădurile statului.

Averea cerșitorului. În Saint-Gilles (lângă Bruxella) zilele trecute a murit un cerșitor bătrân. Îl cunoșteau toți băieții orașelului și-l miluiau cu totii cu mic cu mare, ear' când s'a bolnăvit, îngrijirea medicală i-a dat-o orașul, căci s'ermanul bătrân nu avea nimic. Cu toate acestea se șoptea, că bătrânul are bani mulți. Rudenile lui, luându-se după șoptele oamenilor, au căutat cu deamănuntul locuța cerșitorului, dar' n'au aflat nimic. Un nepot însă nu s'a mulțumit cu rezultatul, ci după moartea cerșitorului a mai căutat odată prin fosta lo-

cuință și într-o țevă de cuptor, care era plină de funingine și de cenușă, a aflat un libel extradat dela banca din Bruxella pe numele cerșitorului. Libelul atesta, că cerșitorul are depuși la bancă 500.000 franci.

Foamete groaznică bântuie de câțva timp în *Rusia* în provinciile Viata, Perm, Ufa, Samara, Cazan, Riazan, Tula, Sâmbirșe, Saratos, Voronjee și Tambov, adică pe o suprafață de 1,620.000 kilometri pătrați, cu populație de peste 25 milioane. Guvernul a cheltuit până acum peste 35 milioane de ruble întru combaterea foametei și va trebui să mai jertfească încă foarte mult. Causa foametei este roada de tot slabă din anul trecut.

Liste de subscriere pentru înscrierea vacilor în scopul exportului de lapte la Constantinopol, se află tipărite la biroul comitetului central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu», de unde, la cerere, se expediază la adresa comunelor politice și a proprietarilor.

Honvezi voinici. Duminecă în zori de zi doi honvezi din Budapesta săturându-se de beuturile alcoolice s'au apucat să și petreacă cu hârtoaga unui biet fiacherist. Unul dintre ei s'a urcat în trăsură, contra voinței proprietarului, ear' celalalt s'a urcat călare pe cal și astfel mînau chinuind și îmblățind la bietul cal. Un polițist i-a rugat să nu facă larmă, la ce voinicii s'au dat jos și au început să-l bată. Abia polițistii veniți în ajutor și patrula militară i-a putut pune la reson. — Se zice, că voinicii honvezi ar fi fost chiar voluntari.

Voinic nu glumă. Cetim în gazetele ungurești, că flăcăul de țeran *Fülöp Antal* din *Tördemicze*, de frică așentării s'a spânzurat.

Spriginirea meseriașilor. Comitetul «Asociațiunii» în una din ședințele sale din urmă a votat stipendii de câte 25 fl. următorilor învățăcei de meserie: *Nicolae Țipău*, (lăcătar Orăștie). *Achim Murășan*, (tipograf, Caransebeș). *Augustin Rusu* din *Murăș-Uioara*, (învățăcel de turnătorie, Sibiiu). *Ioan Indolean* din *Agârbiciu*, (faur, Turda). *Emanoil Cotoroga* din *Câmpuri-Surduc*, (pantofar, Hațeg). *Gavrilă Remeș* din *Bocșaromână*, comit. Sălajiu, (faur, Bala). *Ioan Bușca* din *Poșta*, comit. Sătmar, (pantofar, Baia-mare). *Simeon Popa*, (măsar, Teiuș). *Eugen Pop* din *Urca*, (lăcătar, Turda). *Eugen Savu* din *Sebeșul-săsesc*, (franzelar, Sibiiu). *Victor Preancu* din *Sâncel*, (croitor, Blaj). *Simeon Bogdan* din *Satul-nou*, comitatul *Torontal*, (măsar, Satul-nou). *Miron Tulvan* din *Câmpanii-de-sus*, comit. Bihor, (faur, Okány). *Simeon Rus* din *Măgina*, comit. Alba-inf. (pantofar, Brașov). *Nic. Albu* din *Lupșa*, (franzelar, Sibiiu). *Traian Marian*, din *Monostur*, comit. Timiș, (franzelar, Sibiiu). *Traian Domșa* din *Intregalde*, (pantofar, Sibiiu).

Pentru orientare se observă, că stipendiile se ridică în două rate egale, la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fiecărui an.

Cas de moarte. *Ioan Axente*, econom și membru în comitetul par. din *Frâna*, după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în etate de 58 de ani, împărțit fiind cu sfintele taine, Joi, în 8/20 Aprilie, în spitalul *Francisc-Iosefin* din *Sibiiu*. Rămășițele pământești ale răposatului s'au depus spre vecinica odihnă Duminecă, în 11/23 Aprilie, în cimiterul bisericii din comuna *Frâna*. Îl deplâng o veduvă și 5 orfani. Fie-i țărîna ușoară!

Cărți bune.

Dintre cărțile eșite în tipar zilele aceste, atragem luarea aminte a cetitorilor noștri asupra următoarelor:

Din tainele vieții. Novele și schițe de Margareta Moldovan, un volum frumos, cu peste 20 de novele și schițe, eșit la tipografia noastră. Margareta Moldovan este o cunoscută scriitoare a noastră, a cărei nume e o cheazășie pentru bunătatea cărții. Prețul 2 coroane.

Din vremuri apuse, (memorii), de *Iudita Secula n. Truța*, un volum frumos, eșit la «Minerva» în București, cuprinzând povestiri despre întâmplări dela 1848. Prețul 50 cr.

Grădina de legumi, disertațiune de *Ioan F. Negruțiu*, o broșură economică eșită în Blaj. Prețul 25 cr.

Despre cărțile aceste vom scrie mai pe larg cu alt prilej.

Întrunire agricolă.

(Invitare).

Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului» va ține *Vineri*, la 5 Maiu n. c. (Sf. George), în comuna *Pianul-de-jos* o

Întrunire agricolă,

la care se va vorbi despre cultivarea rațională a pământului după comasare; despre cultura viilor; despre însemnătatea tovarășilor agricole și a însoțitorilor de credit sătești sistem *Raiffeisen* și în fine despre exportarea laptelui la Constantinopol.

Începutul după serviciul d-zeesc.

Ne luăm voe a invita la această întrunire pe toți membrii și spriginitorii Reuniunii noastre.

Sibiiu, 26 Aprilie n. 1899.

Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului».

Demetriu Comșa,

president.

Victor Tordășianu,

secretar.

POSTA REDACȚIEI.

N. M. în S. i. Trimiteți banii și ve vom expeda cele mai potrivite cărți, cum am făcut și în alte comune. Aceasta e calea cea mai scurtă.

I. T. în Net. Mulțumită pentru imn. Astădată nu s'a putut publica din lipsă de loc, dar îl vom folosi.

I. P. în Agn. Poate mai târziu.

Solomon. Mulțumită. O vom folosi după sărbători; de secret poți fi asigurat.

Mai multora. Corespondențele trimise vor urma a se publica pe rînd, fiind îmbulziți meren de material.

Abonentului P. M. în U. nr. 472. *Pumpe A. V. Vermorel* pentru stropirea viței «Reuniunea rom. agricolă» din Sibiiu nu are la dispoziție. Se află de vînzare la «*Magyar mezőgazdák Szövetkezete*», Budapesta, V., *Alkotmány-uteza* 31.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes.** Proprietar: Pentru «Tipografia» societate pe acțiuni: **V. H. Dressnandt.**

Călin্দarul săptămânei.

Zilele	Călin্দarul vechiu		Călin্দ. nou		Soarele	
	Dumineca Paștilor.		răs.	ap.		
Dum.	18 (+) SS. Paști	30 Catari	4 50	7 10		
Luni	19 (+) Lunia Paștilor	1 Maiu. Filip	4 48	7 12		
Marti	20 C. Teod. Trichina	2 Atanasie	4 47	7 13		
Merc.	21 S. Mart. Ianuarie	3 (+) Af. Cr.	4 46	7 14		
Joi	22 C.P. Teod. Sicheotul	4 Florian	4 45	7 15		
Vineri	23 (+) M. Muc. George	5 Pius	4 44	7 16		
Samb.	24 S. M. Sava stratilat	6 Ioan P.	4 42	7 18		

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Marti, 20 Aprilie:** Abrud, Almașul-mare (comit. Solnoc-Dobâca), Bandul-de-Câmpie, Cason, Dicio-Sân-Mărtin, Gherghio-Ditro, Iacobeni, Iara-inf., Ibașfalău, Sângeorgiu (comit. B.-Năsăud), Teaca, Uioara
- Mercuri, 21 Aprilie:** Borcut, Jimborul-mare, Hașfalău, Chiața-murășană, Nușfa ău.
- Joi, 22 Aprilie:** Czekefalva, Cioșeni, Ciuc-Sân-Mărtin, Cristurul-săcuiesc, Lupșa, Sibiu.
- Joi, 22 și Vineri, 23 Aprilie:** Cernatfalău, Voila.
- Vineri, 23 Aprilie:** Borșa, Ludoșul-Murășului, Rodna-veche.
- Sâmbătă, 24 Aprilie:** Agârbiciu, Dobra, Giurghiu, Jibău, Ormeniș, Sălașul-sup., Terebeș

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeară a Ardealului, și cu deosebire Munții-Apuseni, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,
descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni.
Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sunt făcute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, isvoare ș. a. Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate zierele noastre au apreciat în cuvinte elocvioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română:

„Liga română”, scrie între altele:
„Până astăzi n'a existat în limba română o descripție a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl. Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicație unei trebuințe ce într'adever se simțea la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.”

Comande se pot face la
„Tipografia”,
societate pe acțiuni în Sibiu.

A apărut la
„Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea Stuparilor săteni
de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.
Editura și proprietatea
„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului”.
Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă pe un frunț învătător, stupar priceput. Ea tracterază pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se rocomandă cu deosebire ca premii pentru școalele noastre de tot soiul.

Se vinde la
„Tipografia”,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Schimbare de local.

Subscrișul își ia voe a face cunoscut onoratului public, că s'a strămutat cu farmacia (apotheca) în casa nouă din strada Turnului nr. 14.

Sibiu, în 28 Aprilie 1899. cu stimă

Eugen Rummler,

Farmacia la „Crucea geneveză”,
strada Turnului nr. 14.

[24] 1-3

Trufandale de saison

- Icre de crap roși!
- Icre negre de Astrahan!
- Masline grecești excelente!
- Halva de Constantinopol!

Unt de lemn franțuzesc!

Olei de in (în adins pentru noi tescuit).

Brânză săcuiască proaspătă (în beșicute).

Cașcaval de Penteleu!

Brânză de Liptau!

Cremă de Carpați (picantă)!

Totdeauna proaspete, din prima calitate și cu prețuri moderate, la

„Concordia”,
societate comercială pe acții,
Sibiu.

[20] 2-3

Carte pentru inspectorii de morți.

Conform unei ordinațiuni ministeriale toți **necroscopii sau inspectorii de morți** au să fie de nou instruați pentru oficiul lor. În privința aceasta se rocomandă cartea:

MANUAL

PENTRU

USUL NECROSCOPILOR COMUNALI

DE

DR. STEFAN ERDÉLYI,

Dr. de filosofie, Dr. de medicină, Dr. de chirurgie, magistrul de obstetricie, profesor aprobat de igienă pentru școalele medii, medic al opidului Orăștie, medic al cercului sanitar din Binița și dentist.

Prețul legată 2 cor. [21] 2-3

Se poate procura dela autor în Orăștie.

Iosif Schultz,
neguțetor de vinuri,
Sibiiu, strada Poplăcei nr. 30,

oferează [23] 2-3

vinurile sale ardelenesti
garantat naturale, la cumpărare de cel puțin 56 litre cu următoarele prețuri:

Vin de masă anul 1898 per litru	18 cr.
" " " " 1896 " "	24 "
" " " " " " " "	26 "
" " desert " 1894 " "	34 "

Cu stimă

Iosif Schultz,
neguțetor de vinuri.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Sămențe de economie!!
Trifoiu!
Lăternă!
Napi de nutreț!
iarbă franceză și engleză!
numai în calități alese, au sosit proaspete și se vënd cu prețuri moderate la
„Concordia“,
[19] 2-3 societate comercială pe acții,
Sibiiu,
și la filialele ei în Alba-Iulia și Făgăraș.

PUBLICAȚIUNE.

Se face prin aceasta cunoscut, că după-ce înaltul **minister reg. ung. de finanțe** a făcut prin organele sale de controlă revisiune losurilor de I. cl. a loteriei de clasă reg. ung. privileg. (a IV-a loterie) losurile s'au predat spre vânzare colectorilor principali. Prin aceasta se publică planul de loterie aprobat de ministerul reg. ung. de finanțe.

Planul loteriei de clase reg. ung. privileg. A patra loterie. 100.000 losuri, 50.000 câștiguri.

CLASA I. Depunere 12 cor. Tragerea în 18 și 19 Maiu 1899.		CLASA II. Depunere 20 cor. Tragerea în 14 și 15 Iunie 1899.		CLASA III. Depunere 32 cor. Tragerea în 11, 12 și 13 Iulie 1899.		CLASA VI. Depunere 24 cor. Tragerea în 13 Sept. până 11 Oct. 1899.			
Câștiguri	Coroane	Câștiguri	Coroane	Câștiguri	Coroane	Cel mai mare câștig în cas de noroc Coroane 1,000.000 (Un milion)			
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000	Câștigul tras la sorți ca cel din urmă dintre aceste 480, va căpăta premiul 1 Premiu 600000 600000 1 Câștig 400000 400000 1 à 200000 200000 1 à 100000 100000 1 à 60000 60000 1 à 40000 40000 2 à 30000 60000 3 à 60000 60000 20 à 10000 200000 50 à 5000 250000 400 à 2000 800000 720 à 1000 720000 1000 à 500 500000 27800 à 200 5560000 30000 câștig și premiul cor. 9550000			
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000				
1 à	10000	1 à	10000	1 à	20000				
1 à	5000	1 à	5000	1 à	15000				
3 à 2000	6000	3 à 3000	9000	3 à 10000	30000				
5 à 1000	5000	5 à 2000	10000	5 à 5000	25000				
8 à 500	4000	8 à 1000	8000	8 à 2000	16000				
30 à 300	9000	20 à 500	10000	10 à 1000	10000				
50 à 100	5000	60 à 300	18000	70 à 500	35000				
2900 à 40	116000	3900 à 80	312000	4900 à 150	637000				
3000 câșt. cor. 240000		4000 câșt. cor. 477000		5000 câșt. cor. 898000					
CLASA IV. Depunere 40 cor. Tragerea în 2 și 3 August 1899.		CLASA V. Depunere 32 cor. Tragerea în 23 și 24 August 1899.							
Câștiguri	Coroane	Câștiguri	Coroane						
1 à	90000	1 à	100000						
1 à	30000	1 à	30000						
1 à	20000	1 à	20000						
1 à	15000	1 à	15000						
3 à 10000	30000	3 à 10000	30000						
5 à 5000	25000	5 à 5000	25000						
8 à 2000	16000	8 à 2000	16000						
10 à 1000	10000	10 à 1000	10000						
70 à 500	35000	70 à 500	35000						
3900 à 170	663000	3900 à 200	780000						
4000 câșt. cor. 934000		4000 câșt. cor. 1061000							

Pentru tragerea cl. I. care se va întâmpla publice în 18 și 19 Maiu anul curent în prezența **autorității de controlă reg. ung.** și a unui notar regesc în salele redutei, se pot căpăta losuri la toate colecturile loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 16 Aprilie 1899.

Direcțiunea lot. de clasă, reg. ung. priv.
Lónyay. Hazay.

[22] 1-1